

โรคพิษสุนัขบ้า

- โดยทั่วไปเรียกว่า “โรคกลัวน้ำ” หรือ หมาบ้า, หมาว้อ
- เป็นโรคติดเชื้อทางระบบประสาท
- พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ทั้งในสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าสามารถติดต่อมาสู่คนได้
- สัตว์พาหะนำโรคที่สำคัญคือ สุนัขและแมว

สาเหตุและการติดต่อ

- เกิดจากเชื้อไวรัส (rabies virus)
- ติดต่อจากสัตว์ป่วยที่มีเชื้อไวรัสไปสู่คนและสัตว์อื่นๆโดยผ่านทางน้ำลาย
  - ❖ การกัด
  - ❖ การข่วน
  - ❖ การเลีย บริเวณที่มีบาดแผล
  - ❖ เยื่อตา จมูก ปาก

อาการของโรคพิษสุนัขบ้า

- สุนัข-แมว แบ่งเป็น 3 ระยะ

1. ระยะเริ่มแรก : 2-3 วันแรก

- นิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม หงุดหงิด การกลืน/เคี้ยว ผิดปกติ

2. ระยะตื่นเต้น : 1-7 วัน

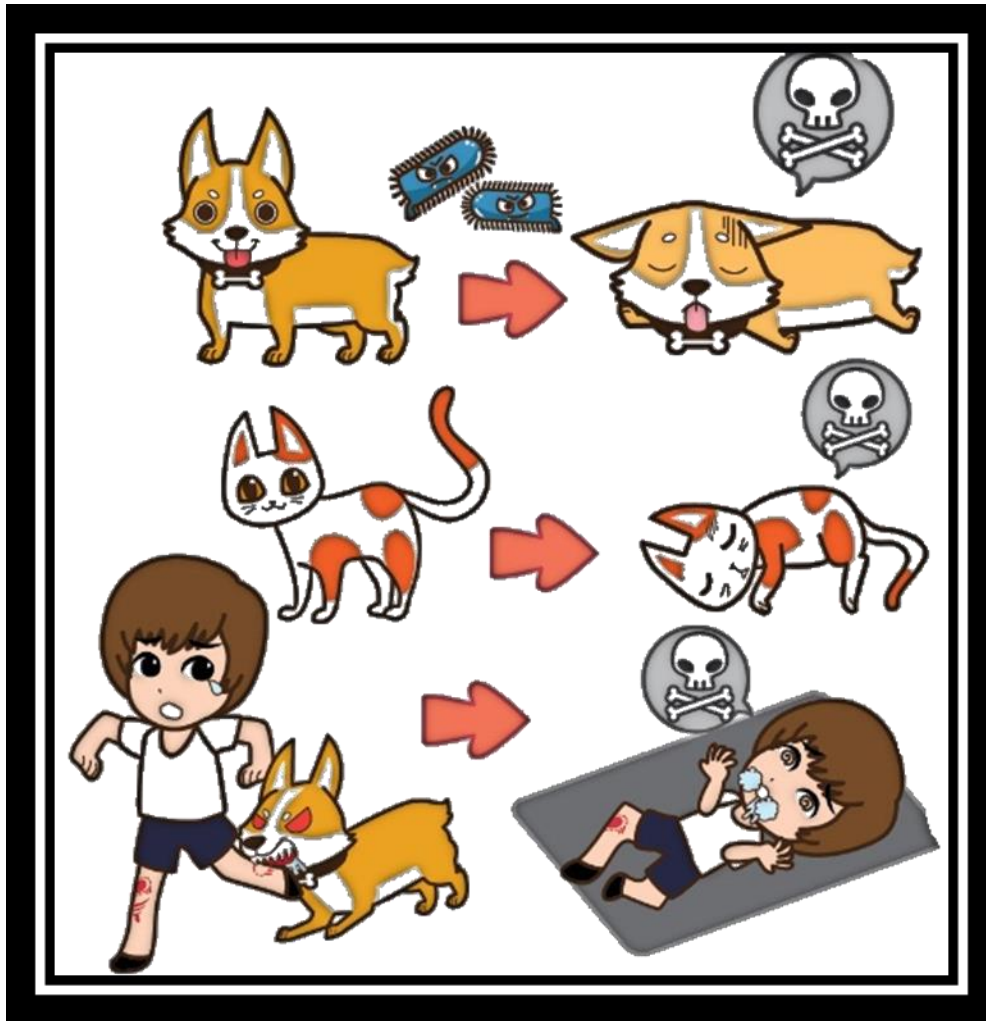
- กระวนกระวาย ไวต่อเสียง จับลม กัดทุกอย่างที่เข้ามาใกล้ น้ำลายไหล

3. ระยะอัมพาต : ภายใน 10 วันหลังแสดงอาการ

- ขาหลังอ่อนแรงจนเป็นอัมพาต ตายด้วยระบบหายใจล้มเหลว ลิ้นห้อย น้ำลายไหล และเสียชีวิตภายใน 7-10 วัน

การรักษาโรคพิษสุนัขบ้า

- ไม่สามารถรักษาให้หายได้ไม่ว่าจะคนหรือสัตว์
- การใช้ antirabies serum ฉีดภายหลังถูกกัด พบว่าผลการรักษายังไม่แน่นอนและมีราคาแพง

การปฏิบัติต่อสัตว์ที่สงสัยว่าถูกสัตว์ที่ติดโรคพิษสุนัขบ้ากัด

1. พาสุนัขหรือสัตว์ไปพบสัตวแพทย์พร้อมแจ้งประวัติ
2. แจ้งสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ภายใน 24 ชั่วโมง เกี่ยวกับสัตว์ที่สงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด
3. กักสัตว์เพื่อเฝ้าดูอาการอย่างน้อย 10 วัน ไม่ควรฆ่าให้ตายทันที

พบผู้เสียชีวิต 3 ราย หลังโดน "สุนัขกัด" แล้วไม่ไปฉีด วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

-n | n | n+

Light Dark

ข่าวแนะนำ

local

อ.เจษฎา ไชคำตอ

1 ทำไมผลไม้ "คีวี" ตรวจ ATK ขึ้น 2 ซีด

"ราเมศ" ยก ผลงาน

2 รัฐบาลเศรษฐา ยอดเยี่ยมสด คือ "คนมีไว้

"กรมควบคุมโรค" เผยสถานการณ์ "โรคพิษสุนัขบ้า" ปีนี้พบผู้เสียชีวิต 3 ราย เหตุจากการไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าหลังโดน "สุนัขกัด"

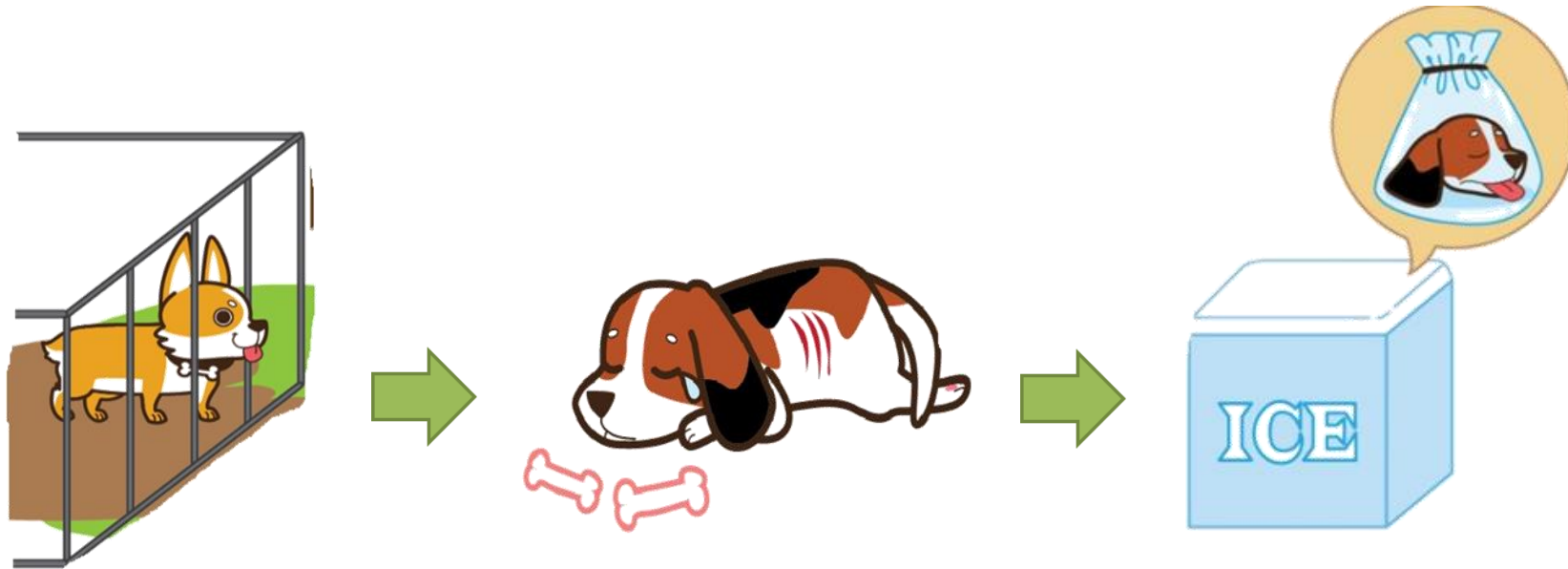
วันที่ 8 มิ.ย. 2566 นายแพทย์ธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์ อธิบดีกรมควบคุมโรค กล่าวถึงสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้า จากการเฝ้าระวังโรคในระบบรายงานเฝ้าระวัง 506 โดยกองระบาดวิทยาว่า ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 23 พ.ค. 2566 มีรายงานผู้เสียชีวิต 3 ราย (จังหวัดชลบุรี ระยอง และสุรินทร์)

ส่วนเมื่อวันที่ 10 พ.ค. ที่ผ่านมา กรมควบคุมโรค โดยกองระบาดวิทยา ได้รับแจ้งจากสำนักงานควบคุมป้องกันโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก และโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก พบผู้ป่วยเพศชาย อายุ 28 ปี สัญชาติเมียนมา สงสัยป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้า 1 ราย เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 26 เม.ย. 2566 เข้ารับการรักษาที่คลินิกเอกชน ต่อมาอาการไม่ดีขึ้น จึงถูกส่งตัวเข้ารับการ

กักสัตว์ไว้แล้วสัตว์ตาย ทำอย่างไร?

- หากสัตว์ที่ขังไว้ตายให้นำซากหรือตัดหัวใส่ถุงพลาสติกซ้อนหลายๆชั้น มัดปากถุงให้แน่น แช่น้ำแข็ง ส่งตรวจภายใน 24 ชม. ส่งมาที่ สนง.ปศุสัตว์ อำเภอหรือจังหวัด

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

- วิธีที่ดีที่สุดคือ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่สัตว์เป็นประจำทุกปี ควบคู่ไปกับการระวังอย่าให้ถูกสัตว์อื่นกัด
- เริ่มฉีดวัคซีนครั้งแรกที่อายุ
  - 2 เดือน - สำหรับลูกสุนัขที่เกิดจากแม่ที่ไม่เคยฉีดวัคซีน
  - 3 เดือน - สำหรับลูกสุนัขที่เกิดจากแม่ที่ฉีดวัคซีนเป็นประจำทุกปี

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ข้อควรคำนึงก่อนการฉีดวัคซีนให้กับสัตว์

- ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานและเจ้าของสัตว์
- ความปลอดภัยของตัวสัตว์
- การฉีดวัคซีนได้ถูกต้อง ครบถ้วนและรวดเร็ว

การเก็บรักษาและการขนส่งวัคซีน

การขนวัคซีนเพื่อนำไปปฏิบัติงาน ให้ใช้กระติกหรือกระเป๋าเก็บความเย็น โดยใส่น้ำแข็งหรือ ice pack เพื่อรักษาความเย็น โดยใช้ในปริมาณที่เหมาะสมกับวัคซีน และไม่ให้ตัววัคซีนโดนน้ำแข็งโดยตรง

การเก็บรักษาและการขนส่งวัคซีน

การเก็บรักษาวัคซีนที่ไม่ถูกต้องจะทำให้วัคซีนเสื่อมคุณภาพ

- วัคซีนจะถูกทำลายได้ง่ายด้วยการถูกแสงและความร้อน
- เก็บรักษาวัคซีนอยู่ที่ 2-8 องศาเซลเซียส

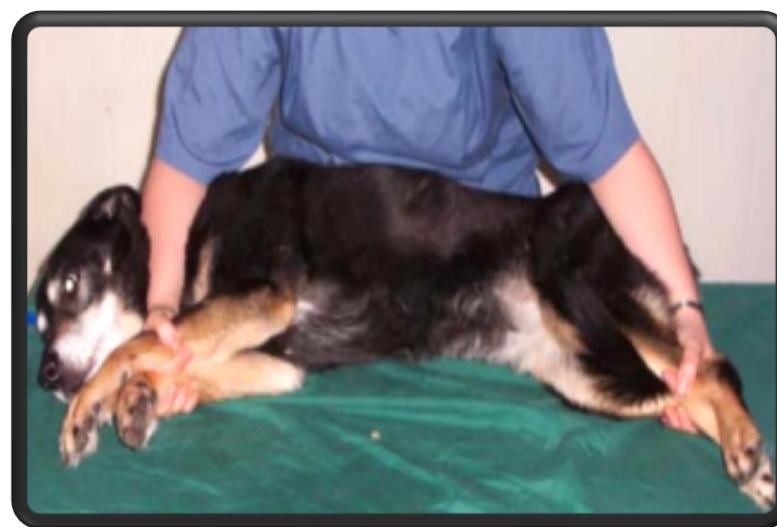
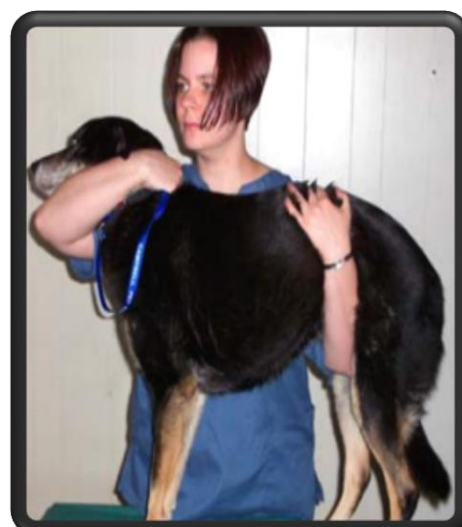
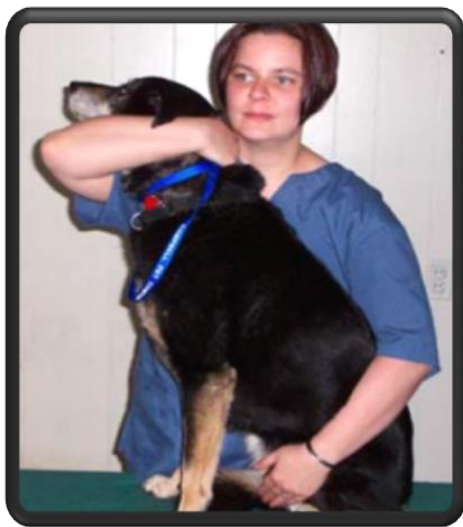
การบังคับสุนัขเพื่อฉีดวัคซีน

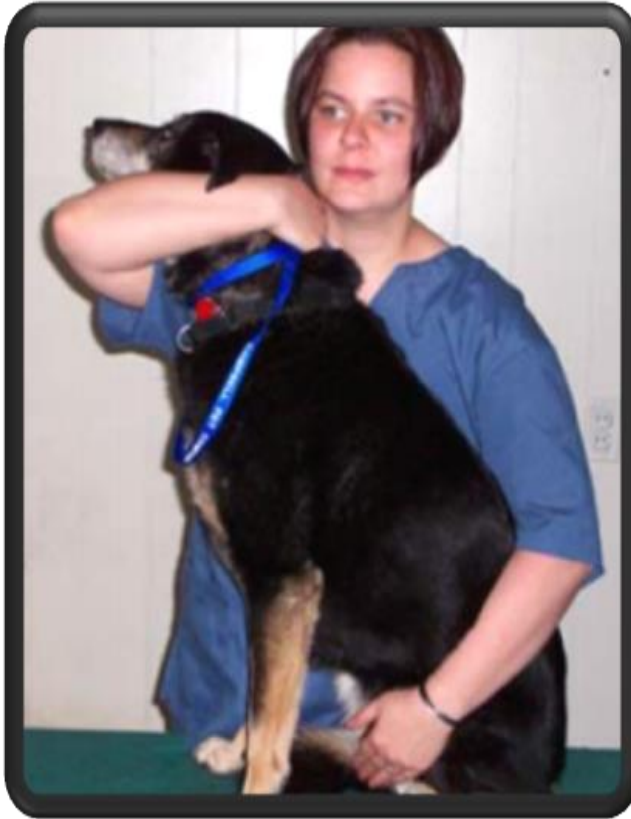
1. เข้าหาสุนัขอย่างนุ่มนวล ไม่ทำให้สุนัขตกใจกลัว
2. ใช้ผ้าหรือเชือกผูกปากสุนัข โดยให้ปมที่ผูกอยู่บนดั้งจมูก ผูกใต้คางอีกปมแล้วอ้อมใต้ใบหูผูกเป็นเงื่อนไว้บนหนังคอ

การบังคับสุนัขเพื่อฉีดวัคซีน

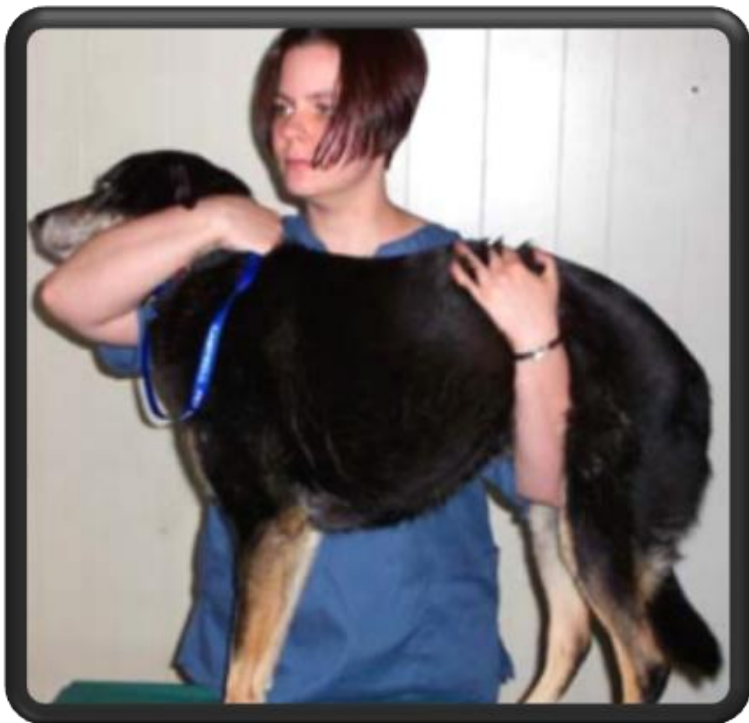
สุนัขขนาดใหญ่ สามารถจับบังคับได้หลายท่า

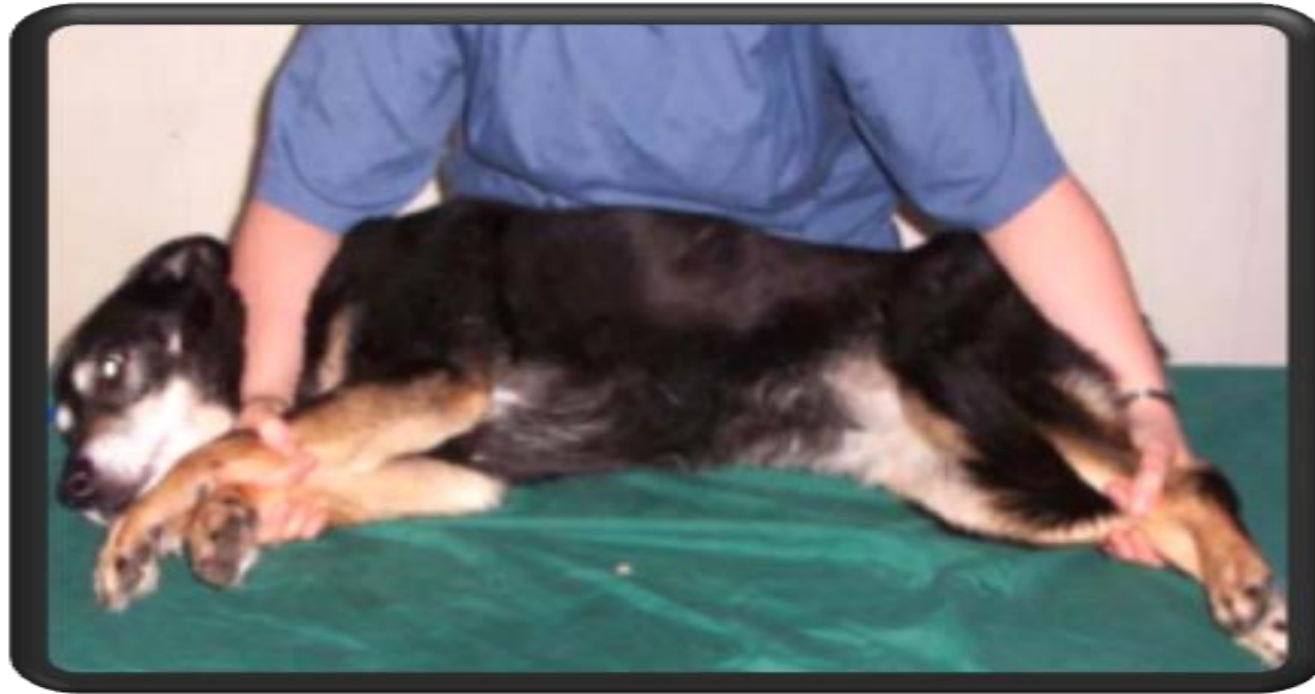
- บังคับสุนัขในท่านั่ง

- ใช้แขนโอบรอบใต้คอสุนัขยึดหัวของสุนัขให้แนบชิดผู้จับบังคับ ใช้มืออีกข้างหนึ่งจับยึดบริเวณ สะโพก และขาหลังของสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขยืน

- บังคับสุนัขในทำยีน

- ใช้แขนโอบรอบใต้คอสุนัขยึดหัวของสุนัขให้แนบชิดผู้จับบังคับ แขนอีกข้างหนึ่งซ้อนใต้ท้องสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขนั่งหรือนอนลง พยายามดึงสุนัขให้ใกล้กับร่างกายเพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวตัวของสุนัข

- บังคับสุนัขท่านอน

- ขาทั้ง 4 ข้าง ซ้ำออกนอกตัวผู้จับบังคับ ใช้แขนทั้ง 2 ข้างในการกด ควบคุมการเคลื่อนไหวของสุนัข

การบังคับสุนัขเพื่อฉีดวัคซีน

สุนัขขนาดเล็ก

ใช้มือข้างหนึ่งสอดใต้คอถือคหน้าไว้ มืออีกข้างหนึ่งโอบรอบขาหลังและสะโพก
เพื่อไม่ให้สุนัขบิดตัวหรือถีบ

การบังคับแมวเพื่อฉีดวัคซีน

ใช้มือข้างหนึ่งจับบริเวณหนังคอแมวระหว่างหูทั้ง 2 ข้าง

มืออีกข้างหนึ่งจับยึด 2 ขาหลังของแมว ดึงให้แมวเหยียดตัวออก

พยายามให้แขนที่จับ 2 ขาหลัง กดแมวให้ติดกับพื้นเพื่อลดการเคลื่อนไหวของแมว

ข้อควรทราบก่อนฉีดวัคซีน

1. สัตว์จะต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่ป่วย มีการซักประวัติ ก่อนฉีดทุกครั้ง

- ❖ อายุสัตว์
- ❖ สัตว์มีอาการป่วยหรือไม่
- ❖ ประวัติการฉีดวัคซีนที่ผ่านมา

วัคซีนใช้ป้องกันโรค ไม่ใช่ยาที่ใช้รักษาเมื่อเป็นโรคแล้ว !!!

การประเมินสัตว์ก่อนฉีดวัคซีน

- สัตว์มีพฤติกรรมปกติ ร่าเริง กินอาหารได้ ไม่ซึม ตอบสนองได้ดี
- ร่างกายแข็งแรงปกติดี ไม่มีอาการป่วย (ไอ จาม อาเจียน ท้องเสีย ตัวร้อน ฯ)
- ไม่มีบาดแผลอักเสบ ไม่มีฝีหนอง ตามร่างกาย
- ไม่มีการบวม เจ็บขา เจ็บตามร่างกาย

ข้อควรทราบก่อนฉีดวัคซีน

2. ศึกษารายละเอียด, สภาพของวัคซีนก่อนใช้

- ❖ วันหมดอายุ
- ❖ สีเปลี่ยน มีตะกอน เสื่อมสภาพ หรือไม่

3. อย่าใช้วัคซีนที่ถูกความร้อนและแสงแดด

4. ใช้วัคซีนตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

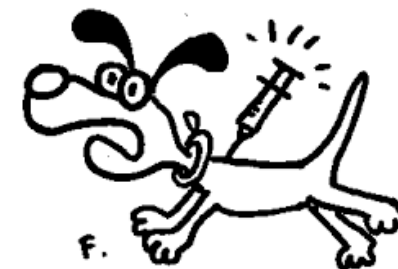
หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามได้ที่สำนักงานปศุสัตว์ที่อยู่ใกล้บ้าน หรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

โปรแกรมการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

	ลูกสุนัขหรือแมว เริ่มต้นการฉีดที่อายุ	สุนัขหรือแมวโตเต็มวัย เริ่มต้นการฉีดที่อายุ	กระตุ้นซ้ำหลัง ฉีดครั้งแรก
สุนัขและแมว	3 เดือน	ฉีดได้ทันที	1 เดือน

- ทั้งสุนัขและแมว กระตุ้นวัคซีนซ้ำปีละ 1 ครั้ง

วิธีการฉีดวัคซีน

1. ใช้มือข้างที่ถนัดถือกระบอกฉีดยา
2. เช็ดผิวหนังบริเวณที่จะฉีดด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70%
3. ดึงผิวหนังขึ้นมาเพื่อให้ใต้ผิวหนังเกิดโพรง
4. แทะเข็มฉีดยา หลังฉีดเสร็จควรรนวดบริเวณที่ฉีดเพื่อให้วัคซีนกระจายตัวและดูดซึมได้ดี

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

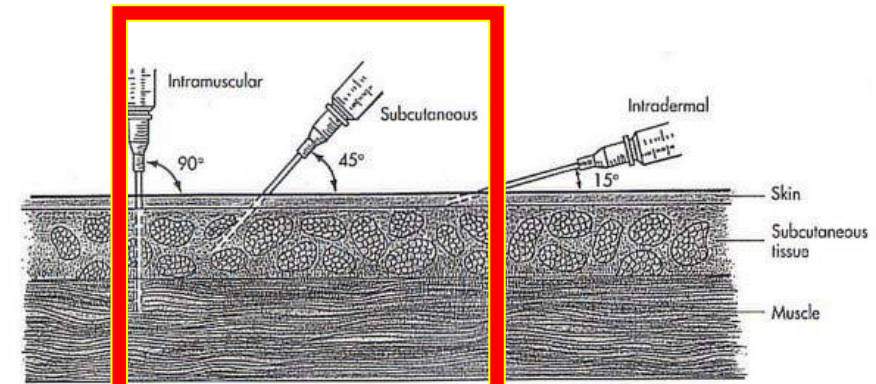
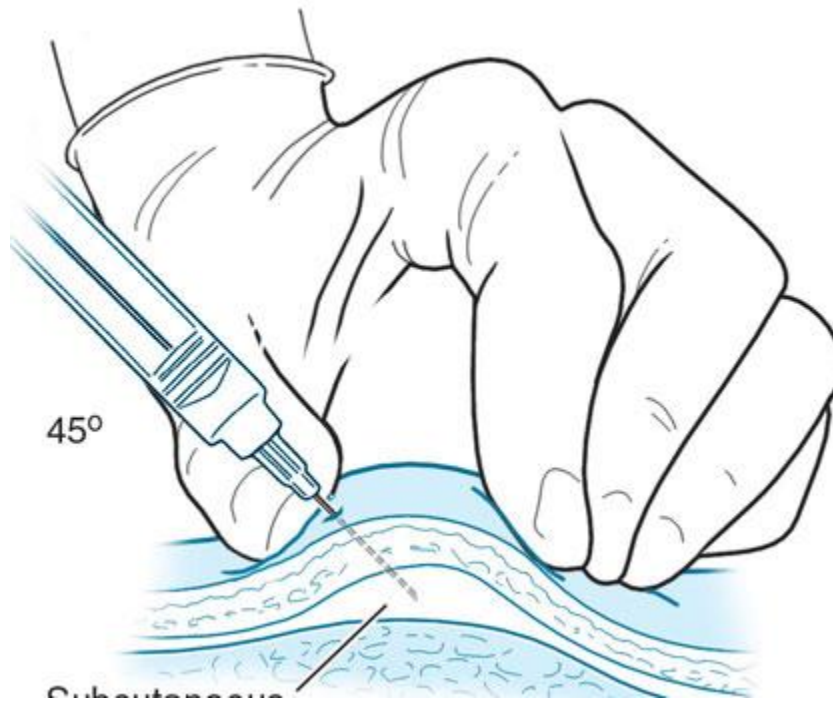

FIG. 19-6 Comparison of the angles of insertion of IM (90 degrees), SQ (45 degrees) in the upper limb, and ID (15 degrees) injections.

Photo By G.G.

การปฏิบัติหลังใช้วัคซีน

- ล้างมือให้สะอาดหลังทำวัคซีน
- นำเข็มและกระบอกฉีดยาไปเผาหรือแช่น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนนำไปทิ้ง
- สัตว์บางตัวอาจมีการแพ้วัคซีน ควรสังเกตอาการหลังฉีดประมาณ 1 ชม. หากมีอาการแพ้ควรรีบนำสัตว์ไปพบสัตวแพทย์

ข้อปฏิบัติหลังสุนัขและแมวได้รับวัคซีน

1

15 นาที

30 นาที

ภายใน 15-30 นาที หลังรับวัคซีน

หากพบอาการ อาเจียน ท้องเสีย หน้าบวม
ลมพิษ คันหน้าหรือตามตัว หรือหายใจลำบาก
ให้รีบาสัตวแพทย์

2

ไข้ต่ำ

ซึม

เบื่ออาหาร

หายได้ภายใน 1-2 วัน

บวม

เจ็บบริเวณที่ฉีด

หายได้ภายใน 3-5 วัน

3

จำกัดบริเวณ 2-3 วัน ป้องกัน
บริเวณที่ฉีดวัคซีนถูกกระทบ

งดเที่ยว
2-3 วัน

4

สามารถอาบน้ำได้ แต่ต้องเช็ดตัวให้แห้ง
และระวังไม่ให้สัตว์เลียจนแอมไปเช่นน้ำนานๆ

5

สำหรับแมว ต้องสังเกตเพิ่มเติม
ว่ามีก้อนเกิดขึ้นบริเวณที่ฉีดภายใน 3 เดือน
หรือไม่ หากมีก้อนใหญ่กว่า 2 ซม. และขยาย
เพิ่มภายใน 1 เดือน ให้พามาพบสัตวแพทย์

อาการแพ้วัคซีน

- บวมบริเวณหน้าและดวงตา
- เป็นผื่นแดงที่ผิวหนัง
- *หากรุนแรงมากขึ้นจะพบอาการทางระบบไหลเวียนเลือดร่วมด้วย
- มีการหายใจหอบ เยื่อเมือกเปลี่ยนสี
- คลื่นไส้/อาเจียน
- ถ่ายเหลว

อาการแพ้วัคซีน

อาการแพ้วัคซีน

AFTER

สามารถเกิดขึ้นได้หลังจากฉีดวัคซีนไปแล้ว 2-3 ชั่วโมงมักจะแสดงอาการผิดปกติทางผิวหนัง เช่น หน้าบวม ตาบวม ปากบวม เป็นต้น

วิธีการรักษา :
ให้รีบพามาพบสัตวแพทย์ทันทีเพื่อทำการรักษา

The infographic features a light beige background with a string of small light bulbs at the top. It includes an illustration of a syringe, a circular inset showing a healthy-looking Chihuahua puppy labeled 'AFTER', and a large, detailed illustration of a dog's face showing allergic symptoms like facial swelling and redness. A location pin icon is used to highlight the text about symptoms.

แยกเข็มฉีดยาทิ้ง ไม่รวมกับขยะทั่วไป

ชื่อวัคซีน ..... ผลิตที่ผลิต ..... วันหมดอายุ .....
TRADE NAME ..... LOT NUMBER ..... EXPIRATION .....

วันที่ฉีด ..... ฉีดครั้งต่อไป .....
DATE OF VACCINATION ..... NEXT VACCINATION .....

สัตวแพทย์รับฉีดชอบ/ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ .....
VETERINARIAN/VET PRACTITIONER ..... (ตัวบสรจง)

ตำแหน่ง/เลขที่ใบอนุญาต .....
POSITION/LICENSE NUMBER .....

ชื่อและที่อยู่สถานพยาบาลสัตว์/สำนักงาน .....
CLINIC/OFFICE AND ADDRESS .....

โทร. ....
TEL. ....

ลายมือชื่อผู้ฉีด ..... ลายมือชื่อสัตวแพทย์รับฉีดชอบ .....
VACCINATOR SIGN ..... VETERINARIAN SIGN .....

ชื่อและที่อยู่ผู้รับโอนสัตว์ .....
NEW OWNER AND ADDRESS .....

ชื่อวัคซีน TRADE NAME ..... วันที่ฉีด DATE OF VACCINATION .....
ชดที่ผลิต LOT NUMBER ..... วันที่หมดอายุ EXPIRATION .....
ฉีดครั้งต่อไป NEXT VACCINATION .....

สัตวแพทย์รับฉีดชอบ/ผู้ประกอบกิจการบำบัดโรคสัตว์ (ตัวบรจ)
VETERINARIAN/VET PRACTITIONER .....
ตำแหน่ง/เลขที่ใบอนุญาต POSITION/LICENSE NUMBER .....
ชื่อและที่อยู่สถานพยาบาลสัตว์/สำนักงาน CLINIC/OFFICE AND ADDRESS .....
Ins. TEL. ....
ลายมือชื่อผู้ฉีด VACCINATOR SIGNATURE .....
ลายมือชื่อสัตวแพทย์รับฉีดชอบ VETERINARIAN SIGNATURE .....

ชื่อและที่อยู่ผู้รับฉีด NEW OWNER AND ADDRESS .....

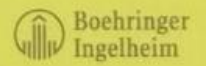
เลขที่ .....

ใบรับรองการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า
CERTIFICATE OF VACCINATION AGAINST RABIES

ชื่อสัตว์เลี้ยง ชื่อสัตว์ควม สุนัข
NAME OF PET SPECIES
เพศ ชู พันธุ์ ชิวเชื่อง อายุ 1 ปี
SEX BREED AGE
สีหรือตำหนิ น้ำหนัก
COLOUR/MARKING WEIGHT
ชื่อเจ้าของ ๖๖๖ ก
OWNER'S NAME
ที่อยู่ 123 ซ.3 ต. ๑.
ADDRESS

Ins. TEL. ....

- เก็บรักษาใบรับรองและติดเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ เพื่อการตรวจสอบตามกฎหมาย
- ข้ำรุดหรือสูญหายต้องขอรับใหม่
- การโอนกรรมสิทธิ์ต้องส่งมอบใบรับรอง และเครื่องหมายประจำตัวสัตว์

บริษัท เฮอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ แอนิมอล เฮลท์ (ประเทศไทย) จำกัด
2922/193-195 อาคารชาวุอิสสระทาวเวอร์ 2
ชั้น 9 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
โทร 0-2308-8500 แฟกซ์ 0-2308-2111

ชื่อวัคซีน
TRADE NAME

ชุดที่ผลิต
LOT NUMBER

9 / 5 / 66

วันหมดอายุ
EXPIRATION

ฉีดครั้งต่อไป 9 / 5 / 66
NEXT VACCINATION

วันที่ฉีด
DATE OF VACCINATION

สัตวแพทย์รับผิดชอบ/ผู้ประกอบการนำบัตรโรคสัตว์
VETERINARIAN/VET PRACTITIONER

(ตัวบรรจง)

ตำแหน่ง/เลขที่ใบอนุญาต
POSITION/LICENSE NUMBER

ชื่อและที่อยู่สถานพยาบาลสัตว์/สำนักงาน
CLINIC/OFFICE AND ADDRESS

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวัดโมสถ์

< โครงการเสด็จปศุสัตว์เขตเทศบาลเมืองจันทบุรี โทร.
TEL.

ลายมือชื่อผู้ฉีด
VACCINATOR SIGNATURE

ลายมือชื่อสัตวแพทย์รับผิดชอบ สว. ปศอ. วัดโมสถ์
VETERINARIAN SIGNATURE

ชื่อและที่อยู่ผู้รับโอนสัตว์
NEW OWNER AND ADDRESS

(สถานที่)

เลขที่

ใบรับรองการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า
CERTIFICATE OF VACCINATION AGAINST RABIES

ชื่อสัตว์เลี้ยง
NAME OF PET

สัตว์ควบคู่
SPECIES

เพศ
SEX

พันธุ์
BREED

อายุ
AGE

สีหรือตำหนิ
COLOUR/MARKING

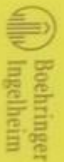
น้ำหนัก
WEIGHT

ชื่อเจ้าของ
OWNER'S NAME

ที่อยู่
ADDRESS

โทร.
TEL.

- เก็บรักษาใบรับรองและติดเครื่องหมายประจำตัวสัตว์
- เพื่อการตรวจสอบตามกฎหมาย
- ข่าวดูหรือสูญหายต้องขอรับใหม่
- การโอนกรรมสิทธิ์ต้องส่งมอบใบรับรอง และเครื่องหมายประจำตัวสัตว์

บริษัท เบอร์ลิงเกอร์ อินเทลเจย์ แอนิมอล เฮลท์ (ประเทศไทย) จำกัด

2022/190-195 ถนนราชพฤกษ์ กรุงเทพฯ 2

โทร. 0-2306-6500 โทรสาร 0-2306-2111

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อสัตว์ที่เราไม่รู้จัก **กัด/ข่วน**

ล้างแผลให้เร็วที่สุด
ด้วยน้ำสะอาดและ
ฟอกสบู่หลาย ๆ ครั้ง
อย่างน้อย 15 นาที

เช็ดแผลให้แห้ง
ใส่ยาฆ่าเชื้อ เช่น
โพวิดีน-ไอโอดีน, แอลกอฮอล์ 70%

ไปพบแพทย์ ฉีดวัคซีน
และอิมมูโนโกลบูลิน โดยเร็วที่สุด

กักขังและเฝ้าดูอาการของสุนัขอย่างน้อย 10 วัน หากสุนัข
ตายต้องรีบไปพบแพทย์อีกครั้ง

หากถูกสุนัขหรือแมวที่สงสัยว่าเป็นโรค
พิษสุนัขบ้ากัด ?

1.

รีบล้างบริเวณแผลด้วยสบู่ “ทันที”

2.

รีบไปพบแพทย์เพื่อวินิจฉัยและ
ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้ทันที่

3.

รีบกักสัตว์เพื่อเฝ้าระวังและ
ติดตามอาการ

สัตว์ปลอดโรค
คนปลอดภัย
จาก
โรคพิษสุนัขบ้า

ขอบคุณครับ